

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВИТИ
«ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВИТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою КЗВО

«Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради», протокол № 4
від 29.01.23 р.

Голова вченої ради

Л.К. Задорожна
Л.К. Задорожна

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні педагогічні системи

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Освітньо-професійна програма Освітній менеджмент у педагогічних системах

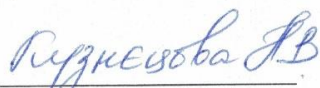
Навчальна програма з дисципліни «Сучасні педагогічні системи» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Розробник: Кравчук Оксана Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор

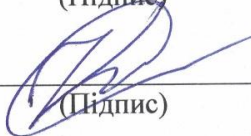
Навчальна програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту (протокол № 14 від «30» серпня 2023 р.)

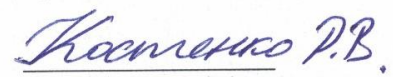
Завідувач кафедри

(Підпис)

(Прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми

(Підпис)

(Прізвище та ініціали)

Вступ

Навчальна програма дисципліни «Сучасні педагогічні системи» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні педагогічні системи.

Місце навчальної дисципліни згідно структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми в структурі освітнього процесу: обов'язкова дисципліна.

Навчальна дисципліна пов'язана в I семестрі із такими ОК: ОК 2 «Професійна комунікація іноземною мовою», ОК 4 «Освітній менеджмент» і ОК 5 «Інноваційна освітня діяльність». Є передумовою для вивчення в II семестрі ОК 12 «Управлінська практика» і в III семестрі ОК 11 «Науково-дослідна практика».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Сучасна освіта як система і процес.
2. Типологія сучасних педагогічних систем
3. Заклад освіти як сучасна педагогічна система

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у формуванні уявлення про освіту як цілісну систему та ознайомлення здобувачів освіти з теорією та практикою розвитку сучасних педагогічних систем.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- забезпечити розуміння цілісного процесу становлення і розвитку сучасних педагогічних систем;
- сформуванню здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- ознайомити із закордонними та вітчизняними педагогічними системами;
- розвинути здатність проектувати та досліджувати освітні системи;
- сформуванню у здобувачів освіти під час занять загальні та спеціальні компетентності, необхідні для ефективної роботи педагога;
- залучити здобувачів освіти до опрацювання фахової науково-методичної літератури, яка стане джерелом постійного самовдосконалення з метою підвищення рівня професійної кваліфікації.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук та освітнього менеджменту;

б) загальних (ЗК): здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу (ЗК-1); здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК-4).

в) спеціальних (фахових, предметних) (СК): здатність проектувати і досліджувати освітні системи (СК-1); здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті (СК- 4);

критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань (СК-7); здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах (СК-8).

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

РН: знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень (РН 1); організувати освітній процес на основі людиноцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти (РН 5); розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проекти у сфері освіти/педагогіки, освітнього менеджменту та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм (РН 6); здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність (РН 9); здійснювати консультативну діяльність у сфері освітнього менеджменту, освітніх, педагогічних наук (РН 11).

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати: мету, завдання та структуру дисципліни; ключові поняття теми; ознаки та класифікації педагогічних систем; особливості розвитку педагогічних систем у зарубіжних країнах; алгоритми функціонування авторських педагогічних систем; специфіку діяльності учасників освітнього процесу як педагогічної системи;

уміти: організувати та розглядати освітній процес на основі сучасних підходів та досягнень; орієнтуватися в інноваційних педагогічних системах; розбиратися в інноваційних та дослідницьких освітніх проектах; працювати з пошуковою літературою та інформацією; розглядати заклад освіти як педагогічну систему.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, що становить 3 кредити ЄКТС.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Сучасна освіта як система і процес

Тема 1. Педагогічна система як предмет дослідження та теоретичного узагальнення

Передумови виникнення, мета, завдання та структура навчальної дисципліни. Зв'язок з іншими науками. Аналіз ключових понять: освіта, система, системний

підхід, освітня система, система освіти, педагогічна система, їх співвідношення. Ознаки педагогічних систем. Класифікації педагогічних систем.

Тема 2. Розвиток сучасних педагогічних систем

Характеристика педагогічних систем у зарубіжних країнах: Фінляндська республіка, Сполучені Штати Америки, Бразилія, Японія, Сінгапур. Особливості системи освіти України як педагогічної системи. Інноваційні педагогічні системи.

Змістовий модуль 2

Типологія сучасних педагогічних систем

Тема 3. Авторські педагогічні системи

Педагогічні системи А. Макаренка, В. Сухомлинського, О. Захаренко. Авторська школа М. Гузика. Освітня технологія «Росток». Освітня система А. Цимбалару «Світ чекає крилатих». Системні інноваційні педагогічні технології (за І. Дичківською).

Тема 4. Діяльність учасників освітнього процесу як педагогічна система

Педагогічна діяльність учителя як педагогічна система. Педагогічний процес як система. Урок як педагогічна система. Дитячі об'єднання та організації як педагогічна система.

Змістовий модуль 3

Заклад освіти як сучасна педагогічна система

Тема 5. Заклад дошкільної освіти як сучасна педагогічна система

Заклади дошкільної освіти в системі національної освіти. Типи закладів дошкільної освіти, їх функції. Освітній процес в закладі дошкільної освіти. Взаємодія сім'ї та ЗДО у вихованні дітей. Наступність у роботі ЗДО та ЗЗСО.

Тема 6. Заклад загальної середньої освіти як педагогічна система й об'єкт управління

Загальна середня освіта – основна ланка безперервної освіти. Заклад загальної середньої освіти та його внутрішня будова. Основні підсистеми та процеси в ЗЗСО. Види ЗЗСО. Режим та результати діяльності ЗЗСО. Нова

українська школа – концепція освітніх змін в початковій освіті.

Тема 7. Заклад позашкільної освіти як педагогічна система

Нормативно-правове регулювання позашкільної освіти. Система та структура позашкільної освіти в Україні. Система закладів позашкільної освіти: гуртки, секції, табори, центри, клуби, культурно-освітні об'єднання, спортивні заклади освіти.

3. Рекомендована література Основна

1. Анєнкова І. П., Байдан М. А., Горчакова О. А., Руссол В. М. Педагогіка. Навчальний посібник. Львів : «Новий Світ 2000», 2020. 567 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. 3-тє видання, виправлене. К. : Академвидав, 2015. 304 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад.пед.наукУкраїни/голов.ред. В. Г. Кремень. К. : Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.
4. Закон України «Про освіту» (від № 910-IX від 17.09.2020). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19?find=1&text=приватн#Text>.
5. Закон України «Про дошкільну освіту» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 49, ст. 25 із змінами). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>.
6. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 31, ст. 226 із змінами). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
7. Закон України «Про позашкільну освіту» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 46, ст. 393 із змінами). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>.
8. Ковальчук В. А. Освітньо-виховні системи закладів середньої освіти: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. 120 с.
9. Кравчук О., Шелепко Г. Організація інклюзивного навчання у системі управління діяльністю в закладі освіти. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. №1(7), 2022. <http://ppsh.udpu.edu.ua/article/view/261222>
10. Кристопчук Т. Є. Тенденції розвитку освіти в країнах Європейського союзу: порівняльний аналіз. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ*: збірник наукових праць. № 1 (15). Рівне: РВЦ МЕРУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2016. 211 с. С. 49-58.
11. Левківський М., Пашенко Д. Історія педагогіки. Центр учбової літератури, 2016. 380 с.
12. Нова українська школа:порадникдлявчителя/зааг.ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
13. Норкіна О.Ф. Формування сучасного освітнього простору в Україні. URL

: <https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/elopen/aktprob.11.125.pdf>.

14. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навчальний посібник / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. Київський університет імені Бориса Грінченка. Рівне : Овід, 2012. 352 с.

15. Педагогіка (Загальна та історія педагогіки) : навчально-методичний посібник / А. А. Тимченко. Миколаїв : СПД Румянцева, 2019. 241 с.

16. Kravchuk O. V., Voloshyna H. P., Roienko L. M., Torchynska T. A., Voloshyn P. M. Formation of professional competencies of future primary school teachers at linguodidactic cycle classes. International periodic scientific journal. Sergeieva&Co, Karlsruhe, Germany. Issue №19. Part 3. 2022. P. 65-79. <https://www.moderntechno.de/index.php/meit/issue/view/meit19-03/meit19-03>

Додаткова

1. Биковська О. Освіта як система. Тріада «Людина-Освіта-Держава». *Рідна школа*, 2017. № 9-10 (вересень-жовтень). С. 68–73.
2. Братко М. Система освіти США: структура, традиції управління, особливості вищої освіти. *Освітологічний дискурс*, 2017, № 3-4 (18-19). С. 252–268.
3. Гарачук Т. В. Модернізація початкової освіти як сучасної педагогічної системи. Scientific and pedagogical intertship «Pedagogy and psychology: productive interaction in the educational process» : Intertship proceedings, February 8 – March 19, 2021. Wloclawek, Republic of Poland : «Baltija publishing», 2021. P. 42–46.
4. Гарачук Т. В. Роль ранкової зустрічі в освітній системі Нової української школи. *Інноваційна педагогіка*. Одеса, 2021. Випуск 36. С. 137–142.
5. Гарачук Т. В. Phenomenal Based Learning в освітньому процесі початкової школи: системний підхід. Доступність і неперервність освіти впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика: збірник тез доповідей науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (Івано-Франківськ, 17 травня 2022 р.). Івано-Франківськ, 2022. С. 135–138.
6. Гарачук Т. В. Освітня система Фінляндії: виклики та можливості. Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми та перспективи розвитку : Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (20 травня 2022 р.) / за заг. ред. В. В. Ягоднікової. Одеса : видавець Букаєв В. В., 2022. С. 12–16.
7. Диса О. В. Педагогічна система як основа розвитку особистісної зрілості студентів. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*. Педагогічні науки. 2019. № 1 (17). С. 13–19.
8. Кравчук О. Співпраця з батьками у новій українській школі - тяглість традицій і новаторство. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 54. Т. 1. 2022. http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/54/part_1/3.pdf
9. Прошкін В. В. Педагогічна система як предмет наукового дослідження. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2015. Вип. 4.

С. 7–12.

10. Самойленко В. М., Топузов О. М., Вішнікіна Л. П. Дидактика географії : монографія. К. : Ніка-Центр, 2013. 570 с.

4. Електронні інформаційні ресурси Інформаційні ресурси

www.president.gov.ua	Офіційне партнерство Президента України
www.mon.gov.ua	Міністерство освіти і науки України
http://www.intel.com/cd/corporate/education/emea/ukr/index.htm	Сайт Intel® у сфері освіти
https://ooiuv.odessaedu.net	КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
https://nus.org.ua/tag/learning-together/	Нова українська школа
nushub.org	Хаб Нової української школи

Пошукові системи

1. www.google.com.ua
2. www.meta.ua
3. www.bing.com
4. www.yahoo.com
5. www.baidu.com

Наукові бібліотеки

http://www.nbuv.gov.ua/	Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
https://dntb.gov.ua	Державна науково-технічна бібліотека України
https://nlu.org.ua	Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
http://odnb.odessa.ua	Одеська національна наукова бібліотека
https://korolenko.kharkov.com	Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
http://dnpb.gov.ua/ua/	Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського
http://lukl.kyiv.ua	Публічна бібліотека імені Лесі Українки

5. **Форма підсумкового контролю результатів навчання** – іспит.

6. **Методи контролю результатів навчання:** опитування, усна доповідь, тестування, завдання для самостійної роботи, підготовка та захист презентації, оцінювання есе, самооцінювання та взаємооцінювання.

Неформальне навчання

Перелік онлайн-курсів

Студент має право обрати не більше двох курсів з наведеного переліку онлайн-курсів, розташованих на платформі ed-era.com. Наявність сертифіката і короткої доповіді за результатами проходження курсу студент може отримати до 5 балів за кожен курс. Таким чином за результатами неформальної освіти здобувач має право отримати до 10 балів.

1. Безпечний простір. Онлайн-курс про організацію безпечного психосоціального освітнього простору для вчителів і дітей, створений на основі матеріалів-посібників за рекомендаціями МОН <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/636>

2. Бери й роби. Змішане та дистанційне навчання https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra_Osvitoriya+BR102+2020/about

3. Вчителі 2.0. Онлайн-курс із професійного розвитку та наставництва <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/2950>

4. Недискримінаційний підхід у навчанні <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-Studena+Inc+1/about>

5. Онлайн-курс для вчителів початкової школи <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-EDERA-OSVITORIA+ST101+st101/about>

6. Права людини в освітньому просторі https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA_OSCE+HRE101+2019/about

7. Про дистанційний та змішаний формати навчання. Онлайн-курс для вчителів та керівників шкіл <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-DECIDE+1+2020/about>

8. Про школу для вчителів https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA_PROSCHOOL+PS101+2020/about

9. Сміливі навчати. Онлайн-курс про вчителювання у час кризи https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1762?_ga=2.140099699.1303955167.1694447393-360399328.1692355609

10. Управління школою. Практикум <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA-PROSVITCENTER+SM101+sm101/about>

11. Школа для всіх. Онлайн-курс про організацію інклюзивного освітнього середовища <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/409>